

Naučno istraživačke činjenice o 9. januaru

Autor: Akademik prof. Dr. Smail Čekić

Sažetak:

U predmetnom tekstu se razmatraju bitni događaji u Republici Bosni i Hercegovini na kraju dvadesetog stoljeća, posebno 1991-1992, i s tim u vezi, sa stanovišta, prije svega, historijske nauke, relevantnih naučnih saznanja, uključujući i rezultate vlastitih naučnih istraživanja, o uzrocima raspada zajedničke jugoslovenske države, uzrocima i ciljevima napada na Republiku Bosnu i Hercegovinu, srpskoj genocidnoj namjeri o uništenju Bošnjaka, nacionalne etničke i vjerske grupe kao takve, planiranju i pripremanju agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima, što je, pored ostalog, rezultiralo formiranjem srpske paradržavne tvorevine u Republici Bosni i Hercegovini (9. januara 1992.), marionetskog režima Srbije i Crne Gore/Savezne Republike Jugoslavije, genocidnog karaktera. Nažalost, i nakon dvije i po decenije, još uvijek su o tim događajima, iz ideoloških i političkih razloga, a na osnovama vojno poraženih fašističkih ideologija i politika u Drugom svjetskom ratu, prisutni mnogi historijski falsifikati, iznose se neistine, osporavaju dokumenti, tumače događaji bez ikakvog oslonca na arhivsku građu i relevantna saznanja u njima i obmanjuje domaća i međunarodna javnost, koji i dalje inficiraju zapadni Balkan i države u regionu, posebno mlađe generacije, u čemu dominantnu ulogu imaju srpska nacionalistička politička i intelektualna elita i brojni – mnogi kvazi-istraživači.

Ključne riječi: SFRJ, Republika Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora/Savezna republika Jugoslavija, Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine, srpska paradržavna tvorevina, Bošnjaci, genocid, Slobodan Milošević i Radovan Karadžić.

*

* *

Politička događanja i događaje u SFRJ od 1986. karakterišu otvorene manifestacije i jačanje nacionalizma. Taj nacionalizam, generiran u Beogradu, u srpskom intelektualnom, političkom i konfesionalnom rukovodstvu, devedesetih godina XX stoljeća doveo je do unutrašnje krize u Državi, koja je uzdrmala temelje socijalističke Jugoslavije i omogućila da se **na temelju političkog projekta - srpski velikodržavni projekt "svi Srbi u jednoj državi"**, čiji se osnovni cilj sastoji u formiranju jedinstvene (velike) srpske države na Balkanu, u kojoj će živjeti **"ceo srpski narod"** - **"ujedinjenje svih Srba u jednu državu"** (**"ujedinjenje svih Srba u istu državnu strukturu"**), a koji (projekt), uporedo s jugoslavenskim programom, u historiji srpskih političkih ideja egzistira dva puna stoljeća, razbije zajednička jugoslavenska država i izvrše najteži zločini protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i genocid nad Bošnjacima u Republici Bosni i Hercegovini. U suštini je riječ o projektu fašističkog i genocidnog karaktera, jer, između ostalog, sadrži dva krupna međusobno povezana elementa: *teritorijalnu ekspanziju* - osvajački rat za teritorije (lebensraum), uključujući i protiv Bosne i Hercegovine, i *uništenje narodâ*, zločin genocida, uključujući i nad Bošnjacima u Bosni i Hercegovini (radi **"konačnog rješenja muslimanskog pitanja"**). Projekt je razvijen i operacionalizovan brojnim programsko-planskim i akcionim dokumentima genocidnog karaktera, od ideologije, politike i prakse srbijanskih pobunjenika (s početka XIX stoljeća), do političko-propagandnih dokumenata SANU-a, **"gdje je smišljen i rađen srpski nacionalistički program"**, posebno u njenom *Memorandumu* - 1986.

Na političku scenu je, poslije Osme sjednice Centralnog komiteta Saveza komunista Srbije (23. i 25. septembra 1987), nakon **"savršeno režiranog partijskog puča"**, izbila radikalna nacionalističko-fašistoidna grupa Slobodana Miloševića, koja je nastupala s parolama o općoj ugroženosti Srba i političkim programom **"svi Srbi u jednoj državi"**. Od tada je srpski nacionalizam zločinačke prirode postao državna politika iza koje su **"složno stali"** **republički državni aparat, masovni mediji, Srpska akademija nauka i umetnosti, Srpska pravoslavna crkva, Udruženje književnika Srbije, "poznati srpski nacionalisti i mnogi dojučerašnji komunisti"**.

U Srbiji, Vojvodini, na Kosovu i Crnoj Gori srušena su (krajem 1988. i početkom 1989), Miloševićevom nacionalističkom politikom i praksom masovnih mitinga i demonstracija (na kojima je 1988-1989. učestvovalo oko pet miliona ljudi) i pučističkim

metodama (“birokratska antirevolucija”) legalno izabrana rukovodstva i uklonjeni “nepoželjni” kadrovi. Republika Srbija je, revizijom Ustava SFRJ iz 1974. i donošenjem Ustava od 28. septembra 1990, **ukinula autonomije Vojvodini i Kosovu i praktično izvršila secesiju** (od SFRJ), **uništila ustavni poredak SFRJ** (izvršila udar na savezni Ustav i “pravnu agresiju na ustavni sistem Jugoslavije”), **preuzela funkcije samostalne, suverene i nezavisne države**, čime je sama izuzeta iz pravnog sistema SFRJ, što je po zakonima SFRJ predstavljalo najteže krivično djelo, i **prije (višestranačkih) izbora otpočela sa procesom formiranja Velike Srbije**.

Republika Srbija je izvršila udar na **monetarni sistem SFRJ** (9. januara 1991.) – Slobodan Milošević se dograbio zlatnih rezervnih zaliha u inostranstvu u vrijednosti 1,4 milijarde američkih dolara. U Crnoj Gori uspostavljen je **kolaboracionistički režim**. Ubrzan je **proces homogenizacije Srba**, posebno u Bosni i Hercegovini. Na taj način srpski nacionalizam učvrstio je svoje pozicije na Kosovu, Vojvodini i u Crnoj Gori i promjenom odnosa snaga u saveznim organima, prije svega, u Predsjedništvu SFRJ, JNA i CKSKJ, razbio federalne osnove SFRJ i ojačao za predstojeće pokušaje preuređenja Jugoslavije po svom modelu.

Vojno rukovodstvo SFRJ je, u uslovima jačanja nacionalističke politike i neodlučnijeg stava državnog i političkog rukovodstva zemlje u suprotstavljanju sve snažnijem nacionalizmu, prihvatilo (veliko)srpsku nacionalističku ideologiju i politiku. Rukovodstvo JNA je postalo “**instrument srpskog režima**”, čiji je zadatak, prema izjavi generala Veljka Kadijevića, ministra vojske, bio da “**štiti teritorije sa srpskim življem, naoružava ih i obezbedi granice buduće, zamišljene Jugoslavije**”. JNA (“značajan društveni faktor”, “značajan i uticajan ekonomski faktor” i “značajan faktor u spoljno-trgovinskim odnosima zemlje”) je najsirovijim postupcima učestvovala u razbijanju Jugoslavije. Ona se priklonila “**ratoboračkoj volji političkog rukovodstva najveće nacije u Jugoslaviji i okrenula cevi u ostale, malobrojnije narode**”. JNA je, a kasnije i Vojska Jugoslavije, stajući na stranu velikosrpskog nacionalizma i njegove zločinačke (genocidne) fašističke politike u “zaokružavanju srpskih zemalja”, upotrijebila moćno oružje “**koje su godinama, sa velikom ljubavlju prema svojoj armiji, nabavljali svi naši narodi ne žaleći za to odvajanje od svojih oskudnih sredstava - za rušenje sela i gradova po Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a to znači za rušenje Jugoslavije**”.

Politički projekt – srpski velikodržavni projekt, zločinačkog karaktera, su, pored ostalih, prihvatili, podržali i u njemu učestovali brojni i raznovrsni političari, vojni i društveni subjekti u Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, među kojima i nacionalistička Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine, čiju je politiku prihvatilo neočekivano veliki broj građana srpske nacionalnosti.

Politički projekt – ujedinjenje svih Srba – formiranje velike etničke (srpske) države dobio je masovnu podršku Srpske akademije nauka i umetnosti, Udruženja književnika Srbije, Srpske pravoslavne crkve, Jugoslovenske narodne armije (JNA od devedesetih godina XX stoljeća nije imala ni jugoslovenski ni narodni karakter), političkih i kulturnih institucija i ustava uz, nažalost, masovnu neselektivnu podršku srpskog naroda.

Pretvaranjem Generalštaba JNA u Generalštab Oružanih snaga SFRJ (1988.) i isključivanjem republika i pokrajina iz sistema rukovođenja i komandovanja oružanim snagama (i oružanom borbom) izvršena je promjena načina rukovođenja i komandovanja u oružanim snagama. Time su republikama i pokrajinama oduzeta ustavna prava u rukovođenju Teritorijalnom odbranom. Izvršeno je potčinjavanje Teritorijalne odbrane svim štabovima JNA u zonama njihove odgovornosti. **Insceniranjem krize Predsjedništva SFRJ (marta 1991.) u Jugoslaviji je započet niz prikrivenih državnih udara.** Završio ih je Dr. Branko Kostić, 3. oktobra 1991, pučem u Predsjedništvu SFRJ.

Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine nastavila je u 1991. godini sa destrukcijom vlasti i naoružavanjem svojih članova i drugih srpskih ekstremista. Takva nelegalna aktivnost omogućena je povećanjem gustine posjedanja teritorije Republike Bosne i Hercegovine, izvršene predislokacijom jedinica JNA iz Slovenije i Hrvatske, čime je Republika Bosna i Hercegovina praktično bila tiho okupirana, mada ta okupacija nije na čitavoj teritoriji bila efektivna. Još neproglašena Savezna republika Jugoslavija užurbano je dovršavala daljnju predislokaciju skladišta naoružanja i materijalnih ratnih rezervi na sigurna područja i jedinica JNA za ovladavanjem primarnih strateških ciljeva i koridora, kako bi okupaciju Republike Bosne i Hercegovine učinila efektivnom.

*

* *

Bosna i Hercegovina i njeni organi vlasti su u svim razgovorima o preuređenju ili razdruživanju zajedničke jugoslovenske države zastupali stav o njenom opstanku, bez obzira na formu (federacija ili konfederacija), pristajući i na asimetrične varijante. Po izvršenom puču u Predsjedništvu SFRJ, Skupština Republike Bosne i Hercegovine je 14. oktobra 1991. usvojila *Memorandum (Pismo o namjerama) i Platformu o položaju Bosne i Hercegovine i budućem ustrojstvu jugoslovenske zajednice*. Zbog specifičnosti svog multinacionalnog sastava, uslov svoga opstanka u jugoslovenskoj zajednici vidjela je samo u slučaju da u njoj ostanu i Srbija i Hrvatska. U uslovima tihe okupacije i pokrenute Haške konferencije (od 8. oktobra u naporima udružena sa specijalnim izaslanikom generalnog sekretara Ujedinjenih nacija S. Vensa), čitavih 100 dana čekao se rezultat te konferencije i stav Evropske zajednice.

Za razliku od njih, po nalogima svojih nalogodavaca iz Beograda i Zagreba, a u skladu sa dogovorom o uništenju države Republike Bosne i Hercegovine između šefova susjednih država (*Pakt Milošević-Tuđman*, od marta 1991.), dva od tri koaliciona partnera vlasti, ne napuštajući svoje pozicije u njoj, intenzivirale su svoju petokolonašku aktivnost i destrukciju Bosne i Hercegovine na svim nivoima.*

Srpski hegemonistički koncept koji je skrojio Jugoslaviju 1918, te preživio revoluciju i skoro polustoljetnu vladavinu socijalizma konačno je sahranio Jugoslaviju. Zbog nemogućnosti da se dočepaju apsolutnoga utjecaja u Predsjedništvu SFRJ i Centralnom komitetu SKJ velikosrpski orijentisani političari su na Četrnaestom kongresu (20-22. januara 1990) razbili SKJ kao integrativni faktor Federacije. Ukidanjem autonomije Kosovu i Vojvodini, a formalnim zadržavanjem njihovih glasova u Predsjedništvu SFRJ nastojali su osigurati mogućnost preglasavanja svih drugih, što je na kraju dovelo do paralizovanja Predsjedništva sa remi pozicijom.

*

*U tekstu se ne razmatra velikodržavni projekt formiranja hrvatske države u Bosni i Hercegovini i njeno priključenje Republici Hrvatskoj.

* *

U službi razbijanja federativne Jugoslavije i realizacije srpskog velikodržavnog, političkog projekta o formiranju jedinstvene srpske države, najneposrednije je upotrijebljena i (veliko)srpska peta kolona u Republici Bosni i Hercegovini - nacionalistička **Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine**. U ostvarivanju tog zločinačkog projekta, Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine je prijetila da će ga postići i nasilnim putem (vojnimsredstvima), za što se svestrano pripremala. Tako je Radovan Karadžić, polazeći od ocjene da su **“Srbi u Bosni i Hercegovini sve svoje nade vezali za njihovu maticu - zemlju Srbiju i da nikada neće dozvoliti da ih državna granica dijeli od Srbije”**, u prvoj polovini novembra 1990. upozorio da su bosanski Srbi pripremljeni za rat i da **“nisu više bespomoćni, već veoma moćni i ujedinjeni”**.

Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine je, posebno od druge polovine 1991, pod neposrednim direktivama državnog, političkog i vojnog rukovodstva Srbije i Crne Gore i njihove nacionalističke političke, intelektualne i vjerske elite i lično vožda Slobodana Miloševića, a uz aktivnu i neposrednu podršku JNA i Državne bezbjednosti MUP-a Republike Srbije, pokrenula niz nelegalnih aktivnosti, u cilju rušenja legalnog poretka u Republici Bosni i Hercegovini i planiranja i pripremanja genocida nad Bošnjacima, o čemu postoje brojni dokazi. Među tim aktivnostima su nelegalne odluke, upustava i propisa:

- kojima su formirane tzv. srpske autonomne oblasti;
- *Odluka* poslanika Kluba Srpske demokratske stranke i Kluba Srpskog pokreta obnove o osnivanju *“Skupštine srpskoga naroda u Bosni i Hercegovini”* (24. oktobra 1991.);
- *Odluka* “Skupštine srpskoga naroda u BiH” o *status funkcionera, rukovodećih radnika i drugih radnika u republičkim drzavnim organima* (24. oktobar 1991.);
- *Odluka* “Skupštine srpskoga naroda” o *verifikaciji proglašениh* tzv. srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini: "Autonomna regija Krajina"; "SAO Hercegovina"; "SAO Romanijsko-Birčanska"; "SAO Semberija" i "SAO Sjeverna Bosna" (21. novembra 1991.);
- *Odluka* “Skupštine srpskoga naroda” o **teritorijama opština, mjesnih zajednica i naseljenih mjesta u Bosni i Hercegovini, koja se smatraju teritorijom savezne države Jugoslavije**

- Odluka "Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini" o provođenju plebiscita srpskog naroda u Bosni i Hercegovini(21. novembra 1991.), kao "**federalne jedinice u sastavu savezne države**";

- Odluka "Skupštine srpskoga naroda" da se pristupi formiranju Republike Srpske Bosne i Hercegovine(21. novembra 1991.);

- Odluka "Skupštine srpskog naroda" o ostajanju srpskoga naroda u Bosni i Hercegovini u zajedničkoj državi Jugoslaviji;

- Upustvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima (19. decembar 1991.);

- Deklaracija o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine (9. januara 1992.);

- Odluka o proglašenju Ustava Srpske Republike Bosne i Hercegovine (28. februara 1992.) i druge.

Ignorišući rezultate Haške konferencije o Jugoslaviji u uslovima tihe okupacije Republike Bosne i Hercegovine, izgrađeni nelegalni aparat još neproglašene Savezne Republike Jugoslavije, koji je u početku imao pet "srpskih autonomnih oblasti", sa tridesetak opština, koje su imale srpsku većinu i u kojima je SDS preuzela vlast, uporno je radio na formiranju "**Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine**" i širenju njenog prostora na što veći broj "srpskih naselja" u opštinama sa nesrpskom većinom, kako bi se u razgovorima sa Tuđmanom o podjeli Bosne i Hercegovine osigurala bolja pozicija.

Rukovodstvo Velikosrpskog pokreta je, u cilju da preduhitri Briselskom deklaracijom od 17. decembra 1991. naloženi referendum, svojim petokolonaškim ispostavama u Bosni i Hercegovini naredilo da do srpske nove 1992. godine proklamuju federalnu jedinicu u sastavu "**savezne države Jugoslavije**". Stoga je tzv. **Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini**, na Trećem zasjedanju, održanom 21. decembra 1991, donijela "*Odluku da se pristupi formiranju Republike Srpske Bosne i Hercegovine*", kao "**federalne jedinice u sastavu savezne države Jugoslavije**". Usvojen je stav da će se "**Republika srpska Bosna i Hercegovina**" "**formirati**", u skladu sa rezultatima plebiscita srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, najkasnije do srpske nove 1992. godine. Sve aktivnosti na formiranju srpske paradržave predviđeno je da sprovedu organi "**Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini**".

Usvajanjem **“odluke”** o započinjanju priprema za formiranje **“srpske republike Bosne i Hercegovine”**, donesena je odluka o pristajanju na formiranje **“zajedničke države srpskog naroda”**, odnosno **“Velike Srbije”**. Tim prije, jer je, prema ocjeni Izvršnog odbora Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine, od 19. februara 1992, **“mjesto Republike srpskog naroda BiH u zajedničkoj državi srpskog naroda ...”**.

Na Petom zasjedanju, održanom 9. januara 1992, **“Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini”** je usvojila *“Deklaraciju o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine”*, kao federalne jedinice susjedne države. Tim nelegalnim aktom, koji je stupio na snagu odmah, istoga dana - 9. januara je, **“na područjima srpskih autonomnih regija i oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini”**, proglašena **“Srpska republika Bosna i Hercegovina”**, **“kao federalna jedinica u sastavu savezne države Jugoslavije”**. Tako je ta kolaboracionistička tvorevina formirana kao federalna jedinica zajedničke države srpskog naroda, koja je postojala od 3. oktobra 1991.

Na osnovu *“Deklaracije o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine”*, **“Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini”**, pod predsjedavanjem zločinca Momčila Krajišnika, je na sjednici, održanoj 28. februara 1992, prvog dana referenduma za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, donijela *“Odluku o proglašenju Ustava Srpske Republike Bosne i Hercegovine”*.**

Donošenjem *“Deklaracije o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine”* i *“Odluke o proglašenju Ustava Srpske Republike Bosne i Hercegovine”* konstituisana je paradržava velikosrpskog agresora u Republici Bosni i Hercegovini, kao federalna jedinica **“u sastavu savezne države Jugoslavije”**.

Navedenim nelegalnim odlukama i njihovim faktičkim sprovođenjem najdirektnije je ugrožena teritorijalna cjelovitost, nezavisnost, integritet i suverenitet Republike Bosne i Hercegovine, formirani srpski organi vlasti (**“organi srpskog naroda**

**Pored toga, taj nelegalni organ jetog istog dana donio više zakona o formiranju svih važnih tijela paradržavne Srpske Republike Bosne i Hercegovine: Zakon o Vladi, Zakon o državnoj upravi, Zakon o narodnoj odbrani, Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o javnom informisanju, Zakon o narodnoj banci, Zakon o službi za platni promet i finansijsku kontrolu, Zakon o javnim prihodima i javnim rashodima i Odluku o osnivanju *“Radio-televizijskog naroda Bosne i Hercegovine”*. Kasnije su donesena i druga brojna zakonska akta, te istovremeno imenovan i aparat *“paradržave”* administracije.

u Bosni i Hercegovini”), čijom su aktivnošću potpuno ili djelimično destruirani i delegitimirani legalni organi vlasti. Donošenjem “Ustava”(28. februara 1992.) i proglašenjem "Republike srpskog naroda (27. marta 1992.), zaokružene su formalno – pravne pretpostavke formiranja srpske paradržavne tvorevine u Republici Bosni i Hercegovini.

Imajući u vidu nelegitimnost i nelegalnost usvojenih odluka, Ustavni sud Republike Bosne i Hercegovine je 2. aprila 1992. iste poništio i proglasio nevažećim, uključujući i “*Deklaraciju o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine*”, od 9. januara 1992, i “*Odluku o proglašenju Ustava Srpske Republike Bosne i Hercegovine*”, od 28. februara 1992.

Proces normativnog i faktičkog formiranja istovremeno je praćen i aktivnostima, koje su imale za cilj da se takva paradržava i vojno zaštiti, zbog čega je tzv. Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (11. decembra 1991.) donijela “*Preporuku Oružanim snagama SFRJ o očuvanju teritorijalne cjelokupnosti Jugoslavije*”. Istoga dana “Skupštine srpskoga naroda u Bosni i Hercegovini” uputila je “*Zahjev Jugoslovenskoj narodnoj armiji*”, u kome je traženo “**da svim sredstvima koja joj stoje na raspolaganju brani teritoriju Bosne i Hercegovine, kao sastavne dijelove države Jugoslavije, na kojima je sproveden plebiscit srpskog naroda i drugih građana za ostanak u zajedničkoj državi Jugoslaviji**”.

*

* *

Polazeći od velikosrpske (zločinačke) ideologije i politike i njenih genocidnih ciljeva u i prema Republici Bosni i Hercegovini, Srpska demokratska stranka, od svog formiranja (12. juli 1990) do 9. januara 1992, ne samo što je, po instrukcijama, smjernicama, naredbama i, uz pomoć i podršku (političku, intelektualnu, vojnu, ekonomsku i drugu) Srbije i Crne Gore, proglasila paradržavnu tvorevinu (“Srpsku Republiku Bosnu i Hercegovinu”), “**federalnu jedinicu u sastavu savezne države Jugoslavije**”, u okviru teritorijalnog integriteta Republike Bosne i Hercegovine i njenog ustavom utvrđenog društvenog i državnog uređenja, već je, shodno tom nazivu (prefiks srpski) i uz aktivnu pomoć i podršku jakih snaga JNA (velikosrpska vojska “vojske srpskog naroda”), koja je (JNA, odnosno vojno rukovodstvo) **smanjila i razoružala**

Teritorijalnu odbranu Republike Bosne i Hercegovine, organizovano naoružavala, obučavala i opremala srpsko stanovništvo, organizovala krizne štabove srpskog naroda-organe okupacione vlasti, učestvovala u preuzimanju (srpske) vlasti, omeđavala je granice “Velike Srbije”, i velikom koncentracijom vojnih snaga izvršila (tihu) okupaciju značajnog dijela (državne teritorije) Republike Bosne i Hercegovine, flagrantno kršeći ustavno-pravni sistem i teritorijalnu cjelovitost i jedinstvo Republike Bosne i Hercegovine, ugrožavajući ličnu i imovinsku sigurnost njenih građana, potpuno ili djelimično delegitimirajući legalne organe vlasti, organizovala srpsku političku vlast - zakonodavnu, izvršnu i sudsku na teritoriji države Bosne i Hercegovine, čak i u općinama gdje je srpski narod bio u manjini, što je bilo u funkciji neposrednih detaljnih političkih, vojnih, obavještajnih, bezbjednosnih, informativnih, organizacionih, tehničkih, logističkih i psiholoških priprema za osvajački rat i genocid. Organizacija i vođenje navedenih aktivnosti bile su potpuno nelegalne i nelegitimne, odnosno riječ je o neustavnim i protivzakonitim radnjama, koje, normativno-pravno nikad nisu sankcionisane. Njima je, pored ostalog, otvoreno i javno afirmativno najavljivano i podsticano nasilje i sila kao jedini metod rješavanja pripremljenog i režiranog oružanog sukoba. Organizovano, koordinirano i sinhronizovano su usmjeravane i vođene zločinačke aktivnosti protiv Republike Bosne i Hercegovine između institucija Srbije u Beogradu, posebno vođe velikosrpskog pokreta (Slobodana Miloševića), i njenih petokolonaša u Republici Bosni i Hercegovini, paradržavne tvorevine Srpske Republike Bosne i Hercegovine, *de iure* i *de facto* instrumenta, organa i agenta države Srbije, odnosno Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore).

*

* *

Raspoloživi i jasni dokazi potvrđuju postojanje *subjektivnog (mentalnog) elementa genocida -namjere (mens rea)* za izvršenje genocida nad Bošnjacima u Republici Bosni i Hercegovini. S tim u vezi, očigledno je postojanje dokaza o genocidnoj namjeri srpskog rukovodstva za formiranje jedinstvene srpske države koji su, pored ostalog, sadržani u iskazima najviših zvaničnika koji su neposredno radili na tom zajedničkom udruženom zločinačkom poduhvatu genocidnog karaktera.

David Harland je “**u brojnim prilikama svjedočio da su članovi rukovodstava bosanskih Srba izražavali spremnost da ostvare deklarirani cilj /formiranje**

jedinstvene srpske države/ **po svaku cijenu**” i da je naročito Radovan Karadžić u svojim izjavama prije izvršenja genocida imao namjeru **uništenja Bošnjaka**. Naime, kod Radovana Karadžića je prije izvršenja genocida nad Bošnjacima postojala namjera (*mens rea*) za istrebljenje te nacionalne, etničke i vjerske grupe kao takve.

Karadžić je 12.oktobra 1991. u telefonskom razgovoru, sa Gojkom Đogom (beogradskim književnikom i profesorom), otvoreno i neposredno iznio namjeru o izvršenju genocida nad Bošnjacima, nacionalnom, etničkom i vjerskom grupom kao takvom, izjavljujući da će **nestati** (“**oni će nestati, taj narod će nestati sa lica zemlje ..., ... da bi tu bilo krvi do koljena i da bi muslimanski narod nestao ..., To će biti pokolj krvavi ...**”). Obrazlažući te zločinačke namjere prema Bošnjacima (“... **oni će nestati ...**”), Karadžić je naveo “**da ima 20.000 naoružanih Srba oko Sarajeva**”, a “**300-400.000 naoružanih Srba u Bosni i Hercegovini ...Plus je tu Armija /tj. JNA - prim. S. Č. / i tehnika i sve to**”. Sarajevo je, po Karadžiću, trebalo biti “**crni kotao, gdje će 300.000 Muslimana umrijeti...**”. Karadžić je, u skladu sa navedenim zločinačkim namjerama, politikom u razgovoru sa Momčilom Krajišnikom 13. oktobra 1991. ponovio namjeru o uništenju Bošnjaka u Sarajevu i Republici Bosni i Hercegovini: “**Za dva-tri dana Sarajevo će nestati i biće pet stotina hiljada mrtvih. Za mjesec dana u Bosni i Hercegovini će nestati Muslimani ...**”. U “**samo par dana Sarajevo će nestati i biće 500.000 mrtvih, u jednom mjesecu Muslimani će biti uništeni u Bosni i Hercegovini ...**” .

Srpska demokratska stranka Bosne i Hercegovine je 14.oktobra srušila “**krhki konsenzus koji je kako-tako održavao funkcionisanje podijeljenog Parlamenta. U toku burne sjednice, koja je trajala cijelu noć, delegati Srpske demokratske stranke su s prezirom odbacili prijedlog Stranke demokratske akcije i Hrvatske demokratske zajednice o suverenitetu Republike i položaju Bosne u Jugoslaviji**”. Naime, u noći između 14.i 15. oktobra 1991. Radovan Karadžić je na sjednici Skupštine SR Bosne i Hercegovine, na kojoj je razmatrano pitanje budućnosti Republike, “**objavio smrtnu kaznu muslimanskom narodu**”, javno zaprijetivši da Muslimani mogu nestati: “**...Ovo je put na koji vi hoćete da izvedete Bosnu i Hercegovinu ista ona autostrada pakla i stradanja kojom su pošli Slovenija i Hrvatska. Nemojte da mislite da nećete odvesti Bosnu i Hercegovinu u pakao, a muslimanski narod možda u nestanak, jer muslimanski narod ne može da se odbrani ako bude rata ovdje...**”.

U razgovoru s Miodragom Davidovićem, 15. oktobra 1991, R. Karadžić je ponovo potvrdio genocidnu namjeru, prije svega, prema rukovodstvu bošnjačkog naroda: ***“Prije svega, niko od njihovog rukovodstva ne bi ostao živ. Za tri-četiri sata svi bi bili pobijeni. Ne bi imali šanse da opstanu uopšte”***.

Radovan Karadžić je, u skladu s projektom o formiranju srpske države i **“povezanosti srpskih teritorija sa majkom Srbijom”**, koji je podrazumijevao i (iz)vršenje genocida, slično nacističkoj *“borbi za životni prostor” (Kampf um lebensraum)* 1991, pored ostalog, naglasio da se radi o **borbi za “životni prostor” (“jer se ovde vodi borba za životni prostor”)**. U toj borbi za **“životni prostor”** Karadžić je objasnio kako se **“Srbi moraju energično suprotstaviti muslimanskom prodoru - ‘Prvi temelji koji budu postavljeni biće dignuti u zrak i svi temelji koji budu položeni biće uništeni’”**.

Radovan Karadžić je u više prilika spominjao i blokadu Sarajeva. Septembra 1991. je u telefonskom razgovoru informisao svoga vođu Slobodana Miloševića da je **“Romanija spremna na blokadu Sarajeva, odakle niko neće biti u stanju da napusti Sarajevo, biće to katastrofa”**. Time je Karadžić, izvršavajući naredbe, instrukcije i druge smjernice koje je dobio od vođe velikosrpskog pokreta, Slobodana Miloševića, i državnog rukovodstva Republike Srbije, još jednom (ponovio) ciljeve zločinačkog karaktera, što je, posebno 1992.-1995, bila politika i praksa velikosrpskog agresora i njegovih petokolonaša i kolaboracionista, kada su u Republici Bosni i Hercegovini u svim okupiranim mjestima i gradovima u opsadi i sigurnim zonama Ujedinjenih nacija izvršeni brojni oblici zločina protiv čovječnosti, uključujući i genocid nad Bošnjacima.

Genocid nad Bošnjacima izvršen je u teškim i složenim uslovima međunarodnog oružanog sukoba – agresije na nezavisnu, međunarodno priznatu državu Republiku Bosnu i Hercegovinu, članicu Ujedinjenih nacija, i okupacije velikog dijela njene državne teritorije. Osuđeni ratni zločinac Biljana Plavšić je na 17. sjednici „Skupštine Republike Srpske“, održane od 24. do 26. jula 1992, izjavila **da je 70% teritorije Bosne i Hercegovine osvojeno**. Radovan Karadžić je na 34. zasjedanju Skupštine Republike Srpske, održane od 27. augusta do 1. oktobra 1993, izjavio: **“A sačuvali smo 250.000**

mjesta životnog prostora gdje su muslimani živjeli." Slobodan Milošević je 15. aprila 1994. na sjednici Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije, pored ostalog, izjavio: " ... **naše snage kontrolišu 72%) teritorije Bosne i Hercegovine**";

Genocid nad Bošnjacima u Republici Bosni i Hercegovini rezultat je kolektivne velikosrpske ideologije, politike i prakse uništenja Bošnjaka. Samo u osmišljenom, planiranom, organizovanom, usmjerenom, vođenom, sistematskom i ciljnom genocidu nad Bošnjacima Republike Bosne i Hercegovine u i oko sigurne zone Ujedinjenih nacija Srebrenica, jula 1995, **učestvovalo** je prema rezultatima istraživanja Vlade Republike, po raznim osnovama i na različite načine, **preko 25.000 ljudi**.

Sva raspoloživa relevantna, validna i pouzdana dokumenta, naučne činjenice, empirijski podaci, iskustvena i druga saznanja nesumnjivo dokazuju i potvrđuju da je **paradržavna tvorevina Republika Srpska rezultat genocida** (velikosrpskog nacizma, odnosno države Savezne republike Jugoslavije/Srbije i Crne Gore, nastala na teškim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava, posebno na zločinu genocida, označena, omeđena i prekrivena brojnim masovnim i pojedinačnim grobnicama.

*

* *

Bitne odredbe značenja događaja u Republici Bosni i Hercegovini koja se odnosi za datum 9. januara 1992. su, prema relevantnim, validnim i pouzdanim dokumentima i relevantnim – naučnim saznanjima, pored ostalog, sljedeće:

- prvo, **NAVEDENOG DATUMA (9. JANUARA 1992.) FORMIRANA JE PARADRŽAVNA TVOREVINA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA, TVOREVINA SRBIJE I CRNE GORE/SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE;**

- drugo, **PARADRŽAVNA TVOREVINA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA FORMIRANA JE NA NELEGALAN I NELEGITIMAN NAČIN, KRŠEĆI, USTAVNO-PRAVNI SYSTEM I TERITORIJALNU CJELOVITOST I JEDINSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE, UGROŽAVAJUĆI LIČNU I IMOVINSKU SIGURNOST NJENIH GRAĐANA;**

- treće, **PARADRŽAVNA TVOREVINA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA FORMIRANA JE U USLOVIMA:**

- velike koncentracije vojnih snaga, uključujući i korpuse JNA koji nisu bili u sastavu komandi, jedinica i ustanova JNA, u Republici Bosni i Hercegovini

(povećane gustine vojnog posjedanja teritorije Republike Bosne i Hercegovine i predislokacije jedinica JNA iz Slovenije, Hrvatske i Crne Gore);

- masovnog naoružavanja, opremanja, obučavanja i mobilizacije srpskog stanovništva,
- formiranje tzv. srpskih autonomnih oblasti;
- održanog tzv. plebiscite srpskog naroda;
- potpune ili djelimične destrukcije legalnih organa vlasti;
- organizovanih kriznih štabova srpskog naroda – organa okupacione srpske vlasti;
- tihe okupacije značajnog dijela teritorije Republike Bosne i Hercegovine;

- četvrto, **PARADRŽAVNA TVOREVINA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA /REPUBLIKA SRPSKA DJELOVALA JE U IME SRBIJE I CRNE GORE/SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE – U SVOJSTVU *DE IURE I DE FACTO* ORGANA I/ILI AGENTA SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, odnosno U SVOJSTVU I ZA RAČUN I KORIST SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE;**

- peto, **PARADRŽAVNA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA/REPUBLIKA SRPSKA NASTALA JE NA REZULTATIMA OSVAJAČKOG (AGRESORSKOG) RATA PROTIV REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE I GENOCIDA NAD BOŠNJACIMA;**

- šesto, **PARADRŽAVNA TVOREVINA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA/ REPUBLIKA SRPSKA BILA JE SAMO PUKI INSTRUMENT SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, BEZ IKAKVE STVARNE, POLITIČKE I/ILI VOJNE SAMOSTALNOSTI, A PREKO KOJE JE, PORED DRUGIH DRŽAVNIH ORGANA, DJELOVALA SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA;**

- sedmo, **PARADRŽAVNA TVOREVINA SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA/ REPUBLIKA SRPSKA IZJEDNAČUJE SE SA ORGANIMA SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I U POTPUNOSTI JE ZAVISILA OD SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, ČIJA SE DJELA PRIPISUJU SAVEZNOJ REPUBLICI JUGOSLAVIJI;**

- osmo, **POLITIČKA, VOJNA I FINANSIJSKA POMOĆ, PODRŠKA I SREDTVA KOJU JE SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA PRUŽALA PARADRŽAVNOJ TVOREVINI SRPSKOJ REPUBLICI BOSNI I HERCEGOVINI/REPUBLICI SRPSKOJ, DOKAZUJU DA SU ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI I MEĐUNARODNOG PRAVA U REPUBLICI BOSNI I HERCEGOVINI, UKLJUČUJUĆI I ZLOČIN GENOCIDE U SIGURNOJ ZONI UJEDINJENIH NACIJA SREBRENICI I NJENOJ OKOLINI UPOTREBOM ORUŽANIH SNAGA - NEPOSREDNIM UČEŠĆEM ŽIVE SILE (JNA/VOJSKA JUGOSLAVIJE/"VOJSKA SRPSKE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE"/ "VOJSKA**

REPUBLIKE SRPSKE” / “SRPSKA VOJSKA KRAJINE”, SPECIJALNE JEDINICE DRŽAVNE BEZBEDNOSTI, MUP-A REPUBLIKE SRBIJE I DRUGE ORUŽANE JEDINICE I GRUPE) IZVRŠENI I SREDSTVIMA (NAORUŽANJE, MUNICIJA, GORIVO, OPREMA...) SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE;

- deveto, **PARADRŽAVNA TVOREVINA REPUBLIKA SRPSKA, GENOCIDNOG KARAKTERA, LEGALIZOVANA JE DEJTONSKIM MIROVNIM SPORAZUMOM.**